

HAJDUFÖLD

Előfizetési ár helyben és vidéken 1 óra 200 K.
(Egy hónapnál hosszabb időre előfizetést nem fogadunk el)
Egyes példány hétköznap 10 K, vasárnap -- K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-45. SZÁM.

A Ház elnöke visszautasította az összehívást kérő ivet

Budapest, okt. 13. A tegnapi minisztertanácsban Kállay Tibor pénzügyminiszter több javaslatot terjesztett elő, amelyek a legégetőbb gazdasági problémák rendezésére vonatkoznak. A javaslatok a drágaság letörésére és a korona stabilizálására vonatkoznak. A köztisztviselők drágasági segélye ügyében is végleges megállapodás történt a minisztertanácsban.

A közlelmezési tárca

Az új közlelmezési miniszter Bud János lesz, aki eddig Terffy Béla miniszter mellett mint államtitkár működött. Az új államtitkár személyére vonatkozólag már megindultak a kombinációk. Politikai körökben Mutschenbacher Emilt, az OMGE vezérigazgatóját emlegetik közlelmezési államtitkárnak.

A nemzetgyűlés összehívása

Ma délelőtt megjelent a nemzetgyűlés épületében az ellenzéki képviselők küldöttsége: Rassai Károly, Farkas István, Pakots József és Batiz Gyula és Szitovszky Bélának, a nemzetgyűlés elnökének átnyújtották a nemzetgyűlés összehívását kérő ivet.

Szitovszky az ivet átvizsgálva, több formai okok miatt visszaadta azt poltis végett a képviselőknek.

Ugyanis sok név mellett nem volt feltüntetve a dátum és az aláírás helye, ami pedig a házszabályok értelmében elengedhetetlen.

Közös megállapodás folytán így az ivet hétfőn fogják újra benyújtani az elnöknek s a nemzetgyűlést előreláthatólag péntekre fogják összehívni.

A nemzetgyűlés egyik interpellációs napján Huszár Károly négy interpellációt fog benyújtani, köztük egyet a hadiözvegyek és árvák érdekében.

Albir a koncentrációs kabinettről

Különböző lapokban közlemények láttak napvilágot, amelyek koalíciós kormány lehetőségét próbálják lanszírozni. Ezek a hírek közös forrásból fakadnak és könnyen megállapítható, hogy a szélső liberális oldalról veszik eredetüket. A koalíciós kabinet lehetőségéről szülő hírek minden alapot nélkülöznek és mint illetékes helyről értesülünk, szó sem lehet arról, hogy akár a kormány összetételében, akár a kormányzat rendszerében bármilyen átalakulás vagy változás történjék. Ugyancsak nincsen szó egyetlen tárca változásáról sem a közlelmezési tárcát kivéve.

nak helyet a trianoni szerződés 8-ik szakasza alkalmazásának.

A 8-ik szakasz értelmében a szövetség tagjai kötelezik magukat, hogy kölcsönösen nyitl és kimerítő felvilágosítást adnak egymásnak fegyverkezésük mértékéről, szárazföldi, tengeri és légi véderő-programjukról és a hadicélokra alkalmas iparágak helyzetéről. Amikor tehát a

népszövetség közgyűlése foglalkozik majd a lefegyverzéssel, a magyar kiküldöftnek módjában lesz a szövetség elé terjeszteni azokat az adatokat, amelyek már a végrehajtott lefegyverzésre vonatkoznak és felhívni a szövetség figyelmét arra a helyzetre, amelyben e tekintetben Magyarország a szomszéd államokkal szemben van.

Miért előnyös a népszövetségi tagság?

A trianoni szerződés Magyarország körül hatalmas államok gyűrűjét teremtette meg, amelyek sokkal nagyobb hadsereggel bírnak, mint amilyent Magyarországnak meghagytak. Noha a magyar kormánynak szilárd szándéka, hogy szomszédai-val békés lábon éljen és e cél megvalósítására minden tőle telhetőt megtesz, a tapasztalat mégis azt mutatja, hogy egyetlen állam sem lehet ment oly viszályoktól, amelyeknek hirtelen kirobbanása komplikációt vonhatna maga után. Most, hogy Magyarország politikai elszigeteltségét a népszövetségbe történt felvétellel megszüntették, hatalmas védelemhez jutott az esetleges támadásokkal szemben.

A szerződés 11-ik és 18-ik szakasza ugyanis kimerítően kodifikálja valamennyi állam jogait és kötelezettségeit és a szövetség valamennyi tagjaira nézve előírja, hogy mielőtt fegyvert fogna a szövetség egy másik tagja ellen, előbb a közgyűlés

döntéséhez, vagy közvetítéséhez kell folyamodnia. Hogyha nem is sikerült a két felet megbékíteni, akkor is ezek csak a tárgyalások meghiusulásának megállapítását követő három hónap elteltével foghatnak fegyvert. Nagyon valószínű, hogy ez idő alatt a helyzet enged feszültségéből és a békének útját egyengetheti.

Ez a rendelkezés szintén kézzelfogható előnyt biztosít Magyarországnak számára arra az esetre, ha netalán oly fenyegető helyzetbe kerülne, mint a múlt év októberében. Ezen szerződés szerű előnyök mellett Magyarországnak az is javára szolgál, hogy a szövetségben képviselt különböző államok megbízottaival érintkezhet, tárgyalhat és eszmét cserélhet. Ez már azért is fontos, mert a kormány mostani pénzügyi helyzete mellett Magyarországot nem tarthat diplomáciai képviselőt mindazokban az országokban, amelyek a szövetségben helyet foglalnak.

Magyarország és a népszövetség

Három milliónyi magyar kisebbségek helyzete az elszakított részekben

Páris, okt. 13. A „Temps“ budapesti tudósítója hosszabb levélben foglalkozik Magyarországnak a népszövetséghez való viszonyával.

A magyar kormány körében — írja — nagy fontosságot tulajdonítanak annak, hogy a népszövetség kebelében magyar megbízott képviselheti Magyarország érdekeit a kisebbségek védelmében és a lefegyverzés kérdésében. A magyar kormány egyik legnagyobb gondja az elszakított területeken élő magyarság megvédése. A népszövetségbe való felvétel előtt a magyar vezető politikuskoknak nem volt kellő lehetőségük arra, hogy erről a kérdéstről tájékozottassák a világ közvéleményét.

A népszövetség tudvalóvően csak akkor foglalkozhat valamely kisebbség védelmével, ha külön felhívja erre a figyelmét a szövetség valamelyik tagja. Magyarország előtt most nyitva áll az út, hogy ezzel a lehetőséggel éljen és nem kell várnia

arra, hogy valamely másik nemzet kiküldöftje lépjen közbe barátságos kezdeményezéssel. Mindenesetre a magyar kiküldöft szavai és előterjesztett kívánságai nagyobb meggyőző erővel fognak bírni, mintha az ügyet egy idegen hatalom megbízottja képviselné.

A népszövetség mostani közgyűlésén Bánffy Miklós gróf magyar külügyminiszter Magyarország felvétele után nyomban meg is ragadta az alkalmat, hogy szószékről feltárja az elszakított területeken élő magyar kisebbség ügyét, és a népszövetség rendelkezésére bocsássa azokat az okmányokat, amelyekből a többi állam kiküldöftjei is tájékozódhatnak, hogy milyen sorban él jelenleg a románoknak, cseheknek és jugoszlávoknak itélt területeken élő 3 milliónyi magyarság. Bánffy Miklós gróf ezt a konkrét eredményt már is elérte, hogy a népszövetség bizonyos esetekben bizottságokat fog kiküldeni ellenőrzésül a helyszínére.

A magyar fegyveres erő leszerelése

Ép úgy konkrét eredményre számított Magyarország a népszövetség előtt a leszerelés kérdésében is. A trianoni szerződés 143-ik szakasza ugyanis kimondja, hogy mindaddig, amíg a szerződés hatályban van, Magyarország a lefegyverzés tekni-

tetében aláveti magát minden olyan vizsgálatnak, amelyet a népszövetség tanácsa a szövetséggel szükségesnek ítél. Most, hogy Magyarország tagja lett a népszövetségnek, kéri, hogy a szakasz szigorú rendelkezésének végrehajtásánál adja-

Folytatják a magyar-cseh tárgyalásokat

Budapest, okt. 13. A magyar kormány néhány nap mulva újra felveszi a cseh kormánnyal már régebben megkezdett és később megszakított tárgyalásokat. Vasárnap indul a 14 tagból álló delegáció Prágába, ahol a tárgyalások előreláthatólag két hetet fognak igénybe venni. A magyar — cseh tanácskozáson úgy politikai, mint gazdasági kérdések szöba fognak kerülni és kiállítás van arra, hogy ezuttal véglegesen létrejön a csehekkel az a meg egyezés, amelynek célja, hogy a magyar-cseh gazdasági összeköttetés tekintetében megbízható bázist teremtsenek a szerződő felek mind-egyike számára.

Egészen megbízható forrásból nyert értesülésünk szerint a magyar kereskedők szokol tartozásának ügye ezeken a tanácskozáson szóba sem kerül. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a szokolt tartozások ügyét nem tekintik a kérdések azon komplexumába tartozónak, amelyek hivatalos beavatkozást igényelnek. E tartozások rendezése a hitelező cseh cégek és az érdekelt magyarországi kereskedelmi vállalatok magántügye, amelybe állami beavatkozás szüksége nem indokolt.

A kormány — mondották nekünk — a mai pénzügyi nehéz helyzet-

ben nem vállalhat magára olyan terhet, mint amilyen e tartozások fedezéséhez való hozzájárulás lenne. A szolid kereskedelemnek módjában volt idejekorán beszerezni a szükséges árukat, aki pedig elmulasztotta, e mulasztásért a kereskedelmi gondosság e hiányáért nem háríthatják az anyagi felelősséget a kincstárra.

Párga, okt. 13. Szapáry László gróf londoni magyar követ, aki jelenleg Prágában tartózkodik, egy ottani magyar újságíró előtt nyilatkozott tett a magyar-cseh gazdasági tárgyalásokról.

— A gazdasági tárgyalások — mondotta — csak akkor vezethetnek eredményre, ha Magyarországnak dél és kelet felé megfelelő piacokat biztosítanak. Ezekkel vagy politikai, avagy területi előnyök nélkül nem hiszem, hogy a tárgyalások eredményre vezethetnének. Magyarországnak ma fejletlen és kezdetleges ipara van, amelyet erősen veszélyeztetne fejlődésében a jugoszláv és román piac, hogyha biztosíték nélkül beengednék az országba a fejlettebb ipar termékeit.

A napiárak kérdése

— Levél a szerkesztőhöz —

Programunkhoz tartozik, hogy minden foglalkozási ágban működők jogos érdekeit figyelembe vesszük és panaszának helyt adunk. A mai napon egy kereskedőtől kaptunk levelet, amit alább kivonatolva közlünk, annál is inkább, mert a drágaság nagymértvű emelkedéséért sokan kizárólag a kereskedőkre kívánják hárítani az ódiót, holott a valóságban ha igaz is az, hogy egyes kereskedők meg nem engedhető, tulságosan felcsigázott haszonra igyekeznek szert tenni, a legitim kereskedelem zöme nem lépi át azt a határt, amit a tisztességes polgári haszon fogalma elébe szab.

Különösen sok vitára ad alkalmat az a kérdés, hogy a fogyasztó részére kiszabandó ár megállapításánál a napi ár vagy a szóban lévő portéka beszerzési ára vétessék e alapul. Ebben a kérdésben két a kereskedők védelmére az itt közölt levél:

Kedves Hajdúföld!

Konstatálom, hogy Önöket is élesen foglalkoztatja a mostanában igen aktuális probléma, t. i. a napi árak kérdése. Napi ár vagy beszerzési ár, ez a kérdés valasztatok...! Örömmel látom, hogy ebben a nehéz kérdésben igyekeznek oly felfogást tanúsítani, mely mindkét fél t. i. a fogyasztás és a kereskedelem létezőit szem előtt tartja. Elvégre mindnyájan fogyasztók vagyunk, mi agyonszidott kereskedők is, ha bezárjuk boltjainkat, abban a pillanatban szenvedő tényezőjévé válunk azoknak a súlyos terheknek, melyek a szegény fogyasztók vállait nyomják, nekünk is eminens érdekünk tehát, nemcsak ebből, de más szempontból is, hogy ez a kérdés végre igazságosan megoldassék.

Erről azonban nem lehet beszélni, elvégre ha két hónapja tudunk a legnagyobb bizonytalanságban élni ebben a kérdésben, miért ne maradjunk még egy néhány hónapig tájékozatlanok a tekintetben, hogy hát voltaképpen mit is akarnak tőlünk a hatóságok, mindazonáltal attól tartunk, hogy addigra a felhőket is tulszárnyaló magasságig emelkednek az árak, hová emberi szem már nem követheti őket, így természetesen az árvizsgáló bizottságnak sem lesz módjában azokat ellenőrizni. Ha nem egy dolgot akarunk megkérdezni, vajjon a hatóságok is oly szigorúan alkalmazzák-e a beszerzési árakat, miként azt a legtöbb adót fizető kereskedőtől s csakis ettől, megkövetelik.

Nos, azt tapasztaljuk, hogy nem. Debrecenben 1920-ban néhány kereskedő megállapodott az akkori Közellátási Hivatallal, hogy a külföldről importálendő közszükségleti cikkeket eredeti beszerzési áron (plusz polgári haszon) bocsájtják a nagyközönség rendelkezésére. Mikor az ár megérkezett, egyszerre más gondolt a Közellátási Hivatal és az árakat csakis a napi áron volt hajlandó a kereskedőknek átengedni, akik végre is kénytelenek voltak az újabb feltételekbe belemenni, mert különben a saját fáradságuk s összeköttetések révén megszerzett árukat a hatóság árulta volna ki. Nos hat mi más ez, mint árdragítás? Súlyos milliók vonattak el akkor a szegény fogyasztók zsebéből a liberális „écesgéberek” jóvoltából!

Még száz meg száz hasonló példát lehetne felhozni, de hiszen ugyis mindenki a saját zsebében tapasztalja,

aki vonaton utazik, dohányzik stb. S ez még annál fájdalmasabb, mert az állam rendszerint leplezi, hogy drágítani készül, míg mi tőlünk, jámbor kereskedőktől egyebet se

hall a tisztelt vásárló, hogy ma vegye meg és ne holnap, amit akar, mert felmegy az ára.

Tisztelettel
Egy elkészeredett kalmár.

Vasárnap életbe lép a mudániai egyezmény

Páris, okt. 13. A „New York Herald” szerint a Szmirnába küldött amerikai segítő expedíciónak egyik őrnagya, Maris fogja Trácia kiürítését vezetni.

London, okt. 13. Félhivatalosan közlik, noha még nem erősítették meg azt a hírt, hogy Görögország aláírja a mudániai egyezményt, en-

nek nincsen különösebb jelentősége, mert az egyezmény vasárnap Görögország aláírása nélkül is életbe lép.

Athén, okt. 13. A drinápolyi helyőrség bolsevista lázadásáról szóló hírt a legerélyesebben megcáfolják. Drinápolyban, valamint egész Tráciában teljes a nyugalom.

Baj van a világitással

Nincs szén és nem is tudják, mikor lesz

Élénk emlékezetében van még Debrecen közönségének az a nyomorúság és küzködés, amelyben a legutóbbi évek során, de különösen a téli hónapokban volt része, mikor koromsötétségben rótt a sáros utcákat, nem volt világitás, nem járt a villamos, álltak a villanyerőre berendezett műhelyek, gyárak...

Ugy látszik, a világitási mizériák újra megkezdődnek. Mint a Világitási Vállalat igazgatóságától értesülünk, a vállalatnak már igen kevés szén áll rendelkezésére, két napra sem elegendő, úgy hogy már tegnap korlátozásokat is volt kénytelen életbe léptetni. Így tegnap délután már nem is volt áramszolgáltatás, délután is csak 5 órától 11-ig volt s egyelőre csak ebben az időpontban is lesz, ha pedig nem érkezik szén, akkor egyáltalában nem lesz áram.

Javulás

A Hajdúföld munkatársa érdeklődött a Világitási Vállalat igazgatóságánál, ahol a következő felvilágosításokat adták:

— Az áramszolgáltatás korlátozásának oka az, hogy a vállalat részére nem érkeznek meg a szénszállítmányok.

A dunamenti államok hajózási konferenciája

Nem sikerült a jugoszláv-román különegyezség

Budapest, október 13. Magyarország hajóparkjának a békeszerződés értelmében történt felosztása katasztrofális hatásúnak látszott egész nemzetgazdaságunkra. Teljes veszteség a tengeri hajóparkot érte, miért tengerhajózási vállalataink kénytelenek voltak átasszimilálódni olasz, vagy jugoszláv vállalatokká.

Dunaforgalmunk pedig időközben újraszerveződött, aminek lehetőségét biztosította is a trianoni szerződés internacionális dunafenhatósága. A nagy zökkenésen túl jutottunk; hajózási vállalataink, melyek egyrésze nemzetközi érdekelttség, pótolták az okozott veszteséget és üzemi képessé válva most már kellően állnak a személy és áruforgalom szolgálatában.

A nemzetközi vízforgalom azonban csak igen redukált. A kibővítésről lényeges állami és társaságközi egyezmény nincs. Ez különösen a teherforgalom gyors lebonyolítását akadályozza olyan mértékben, hogy a kereskedelmi nemzetközi viszony kiépítése ezen az akadályon lehetetlenné vált. A dunamenti államok gazdasági szükségéből elhatározták, hogy kedvező dunaforgalmi viszony létesítésére konferenciát hívnak össze, melyre az érdekelteket államok hivatalos képviselői kivül a hajózási társaságok delegátusait is meginvitálják. A konferenciát Románia sürgeti

különösen. Ugyanis nem sikerült az a román-jugoszláv dunaforgalmi tárgyalás, amelyen a két állam csak az egymásközi viszony akarta az északi államok rovására egyoldalúan szabályozni. A tárgyalás eredménytelensége óriási károkat okozott Romániának, amely állami gazdasági életében nagyfontosságú szerepe van a Dunának azzal, hogy tengeri hajózása a Duna által közvetlen kontaktusba kerülne Európa északi kereskedelmi gócaival.

A Dunamenti államok konferenciája Bécsben lesz valószínűleg még a jövő hónap első felében. A nagyjelentőségű előkészületekről közvetlen hajózási körökből a következő információt kaptuk:

— Állam és társaságközi forgalom egyezményre legfőbb szüksége van minden dunamenti államnak. Az eddig korlátozott személy és teherforgalmunk csak alig volt lebonyolítható azáltal, hogy államhatárokon átrátni voltunk kénytelenek, illetve átszállítani személyforgalmunk utasait. Megegyezség csak Ausztriával van a közvetlen csereforgalomra, amennyiben nemzetközi forgalmat lebonyolító hajószállalatok egy részében ausztriai érdekelttség is van képviselve.

— A forgalom felszabeditására minden államnak egyformán szük-

sége van. A bécsi értekezleten minden valószínűség szerint létre is jön a megegyezés. A tárgyalások alapja nagy vonalakban az, hogy szállítmányainkat ne kelljen határállomásokon átrakni, hanem a megegyezett vámvizsgálat után azok eredeti rakományként folytathassák útjukat a rendeltetési célig. Amennyiben mindegyik dunamenti államnak eminens érdeke ez, hiszünk a megállapodás létrejöttében.

A márka sorsa

Páris, okt. 13. A „Journal Desbats” írja, hogy a német deviza stabilizálása a jóvátételi bizottság munkálatainak legfontosabb tárgya. Ez a kérdés ebben a pillanatban a bizottság egyetlen gondja.

A bizottság új intézkedést szándékozik életbe léptetni, amely a német pénzügyek talpraállítására alkalmas. A bizottság Sir John Bradbury pénzügyi szanálására vonatkozó tervét tanulmányozza, amelyet Németország elfogadásra fog ajánlani.

Ezen a terven, amelyet igen merésznek mondanak, ha azok megvalósítására sor kerül, sok változtatást kell eszközölni, másrészt azonban nagyon sokat várnak tőle.

A német devizapiac mostani kritikus helyzetében gyorsan kell cselekedni. A bizottság ezzel tisztában van és sürgős intézkedésre készül, amelyet egy hónapon belül nyilvánosságra fog hozni.

Egy halott, egy fogoly

Kovács József, Vigkedvő Mihály-utca 59. szám alatti timármesterénél a napokban tolvajok jartak. Éjjel feltörték a műhely ajtaját s onnan 200 ezer korona értékű kikészített bört vittek el.

A betörést először a timármester kutyái vették észre és iszonyúan ugatni kezdtek. Erre a házigazda kiszaladt s megzavarta a tolvajokat, akik ijedtükben az ellopott bört is ott felejtették.

A timármester a meglekő tolvajokban két timármesterét, Bacó János 21 éves és Kovács Ferenc 23 éves fiatal embereket ismert fel s ezt a felfedezését a megindított rendőri nyomozás is megerősítette.

Azonban Kovács Péter detektívnek már csak Bacó sötét sikerült elfogni és letartóztatni. Ugyanis Kovács Ferenc, mint azt a Hajdúföld már jelentette is, közvetlenül a letartóztatás előtt revolverrel lökte lötte magát s azonnal meghalt.

Allami jegybank Oroszországgal

Berlinből jelentik: Oroszország lassanként visszatér a kapitalista gazdaságköz rendszerére. Így Moszkvában székhellyel állami bankot alapítottak. Az állami bank elnöke, Scheinmann most érkezett Moszkvából Berlinbe, ahol a sajtó képviselői számára eddigi előadást tartott az orosz jegybank struktúrájáról. Scheinmann elnök szerint az orosz jegybankot a kereskedelem, valamint az orosz valuta megjavítására kellett felállítani. Hosszu előmunkálatok után a jegybank felállítása sikerült és már 21 millió aranyrubel van a bank moszkvai központjának pénztárában. A bank az áruforgalmat is felvevő üzletkörébe, mivel az a célja, hogy az elrejtett pénz rejtkeiből kihozza a csalja. Az orosz rubelt 1922-től szán lebélyegezték, úgy, hogy a bank alapitójáé 200 millió új rubel lett.

Normányválság Jugoszláviában

Belgrádból jelentik: Jól értesült körökben az a felfogás uralkodik, hogy az új kormányban csak nagyon kevés régi miniszter kaphat helyet. A hadügyminiszter távozása már körülbelül befejezett tény. Erre a tarcára Miloszavlyevics Milánt és Pasics Pétert emlegetik legkomolyabb jelölteként.

A kormány Pavle és Arzán hercegeket sűrűn hazahívta külföldről, hogy jöjen legyenek a György herceg ügyében összeülő koronatanácsra. A fontos tanácskozáson Tinotievics Koszta fogja György herceg ügyében a tanácskozás anyagát előterjeszteni.

Munkaközvetítés

Az Ipartestületek Országos Szövetsége által szeptember hó 10-én és 11-én rendezett országos iparos nagygyűlés tárgysorozatának egyik pontja volt a munkaközvetítés ügyében benyújtott alábbi indítvány:

1. Munkaközvetítéssel más, mint a hatósági munkaközvetítők és annak helyi szervei ne foglalkozhassanak.

2. Az iparszerű foglalkozás közvetítésére többé engedély ne adassék és az ilyen üzletek és ügynökök ségök záros határidő alatt fokozatosan bezüntetendők.

3. A hatósági munkaközvetítő és helyi szerveinek hatásköre az összes foglalkozási ágakra kiterjedtessék és minden munkaadó köteles legyen minden munkahelyet ott bejelenteni és minden munkakeresőt ott jelentkezni; az esetben pedig, ha más uton jutott a hatósági munkaközvetítő elkerülésével valaki munkához, vagy munkához, ezt a körülményt nyomban ott bejelenteni tartoznak.

4. Addig is, míg a törvény megalkottatik, felhívja a kongresszus a kézműiparosságot, hogy a meglévő pártatlan, ingyenes és közhasznú hatósági munkaközvetítőt, — mely ez idő szerint Debrecenben, Miklósvégy utca 23. sz. alatt működik — teljes erejével támogassa és a megürült munkahelyeket azokhoz, illetőleg azok helyi szerveihez minden esetben bejelentse.

Az országos nagygyűlés ezt az indítványt teljes egészében elfogadta.

Ébredők a drágaság ellen

Dr. Tasnady-Kovács József volt nemzetgyűlési képviselő, az Ébredő Magyarok Egyesülete budapesti főosztályának vezetője értekezletre hívta össze Budapest ÉME-szervezeteit. Az ÉME el van határozva, hogy teljes erejével letöri a drágaságot és az államhatalom ilyen irányú munkájában tevékeny részt vesz. Határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a kormánytól a többek között követelik, hogy hozzanak az árdragítók ellen szigorú törvényeket, a bankok uszoráját szüntessék be és tőlük a hitelt vonják meg. A tőzsdét zárassa be a kormány és újra megnyitásánál csak a tisztességes üzletek szigorúan meghatározott kötéseit engedélyezze. A kufárkodó elemet a legszigorúbban toloncolja ki és visszaözlésüket akadályozza meg. Mindazokat, akik tobzódó, dözsölő életmódot folytatnak, kényszer-munkára büntesse. Az elrejtett élelmiszereket kutassa fel és vegye leltárába az eladásra szánt készületeket. A bankokba állami zakellenőreket ültessen be és a

bankigazgatókkal és a tisztviselőkkel tisztességi esküt tétessen le. A földrejm sűrűs végrehajtását követelik, majd a belföldi, utközi és

kiviteli árdragító üzérkedést akadályozza meg és a terozatali engedélyt minden haszonnalán lukszcikkre szüntesse meg.

Az oláhok koholt vádja

Az ébredő magyaroknak semmi részük a román király elleni állítólagos merényletben

Bécs, okt. 13. A román király ellen tervezett állítólagos merénylet ügyében folytatott vizsgálatról Bukarestből a következőket jelentik:

A vizsgálat vezetésével megbízott kormánybiztos jelentést tett közzé, amely szerint a hét elfogott magyar bevallotta, hogy Prónay és Héjjas parancsára jöttek Romániába a román királyt megölni.

A hét letartóztatott magyar neve a következő: Turóczy István, aki évekig szolgált a máv. debreceni üzletvezetőségénél mint titkár, továbbá Palágyi Lajos, Bagas Ignátz, Lengyel Béla, Olinvitzky Károly, Keresevszky és Berinkej.

A merénylet ügyéről a román kormány jelentést adott ki, mely szerint a merénylet az Ébredő Magyarok Egyesületének a műve.

E távirattal kapcsolatban magyar részről illetékes helyen a következőket mondták:

— Ez a nyilván hivatalos információ nem tartalmaz semmi újabbat azokkal a rosszakaratu megállapításokkal szemben, amelyek az állítólagos merénylet elkövetésének első idejében felmerültek. Afelett, hogy

a román kormány kitartóan azt hirdeti, hogy a merényletet magyarok követték el, cseppet sem lehet csodálkozni, hiszen nem vallhatja be, hogy ezzel a koholt históriával csunyan blamáta magát az egész világ előtt.

Az Ébredő Magyarok Egyesületének egyik vezetőjétől a következő nyilatkozatot kaptuk:

— Nem tartjuk érdemesnek, hogy erre a kommunikációra válaszoljunk. Hivatalos fórumok majd megállapítják a tényállást. Nekünk ehhez az egész dologhoz egyáltalán semmi közünk.

Az arditik mozgósítása

Róma, okt. 13. D'Annunzio, akitől híre terjedt, hogy kolostorba vonnák, a fiumei néphez felhívást intézett, amelyben mára, péntekre elrendeli az arditik általános mozgósítását. Itt senki sem tudja, hogy mi célja a költő hadvezérnek, de attól fél mindenki, hogy Zanella hívei, akik kénytelenek voltak Horvátországba menekülni, be akarnak nyomulni Fiuméba.

A szegénylány unokája shymmizik

Veszedelemes, többszörösen rovottmultu ember került tegnap a rendőrség fogdájába. Bordás Miklós kocsis, legutóbb Payer Ferenc szikvizgyáronál szolgált, Nyil-utca 24. szám alatt.

Bordás a napokban ellopta gazdája lovát, szekereit, 8 mázsa tengerijét, azután megszökött. A szekérral menekülése közbe nem tudott mit csinálni, ezért az utcán rábízta egy fiura s azt azután a faképnél hagyta. A lopott tengerit eladta s az árát elmulatta.

Különösen egy Mici nevű nővel csapott nagy mulatságot, reggelig shymmiztek, keringőztek s három cigánnyal huzatta neki a szép nőt.

A debreceni rendőrség körözésére

a komecei csendőrség elfogta és Debrecenbe kísérte a mulatót.

Kiderült, hogy három izben volt már büntetve, mindhárom esetben szekereit, lovat lopott. Mint mondták, ő csak szekerekben utazik. Kiderült az is, hogy Bordásnak a nagyapja a híres szegedi Rózsa Sándor-féle bandában volt szegény legény, de utóbb becsületes utra tért s egyike lett a legmegbízhatóbb pásztoroknak. Tavaly halt meg 106 éves korában Debrecenben a szegényházban Unokája azonban úgy látszik, modern szegénylány lett.

Bordás töredelmes beismerő vallomást tett. Kihallgatása után átkísérték az ügyészség fogházába.

A fascisták katonai szabályzata

A fascista párt hadvezetősége most készítette el azt a katonai szabályzatot, amely a fascista milícia főparancsnokságához tartozó valamennyi személyre nézve kötelező. A szabályzat első cikkelye kimondja, hogy a fascista-párt milícia, amely Istent és Olaszországot szolgálja. Ezért a katonáknak a következő esküt kell letenniük:

„Isten és Olaszország nevében és Olaszország elesett nagyjai nevében esküszöm, hogy mindenkor Olaszország jólétéért fogok harcolni.”

Rendkívül érdekes a szabályzat negyedik cikkelye, amely ezt mondja:

„A fascista katonának tiszta lélekkel kell Olaszországot szolgálnia, megingathatatlan hittel, hajlíthatatlan akarattal, a megalkuvás megvetésével, okossággal és ravaszsággal, minden áldozatra eiszanva és annak a nagyszerű küldetésnek a fontos ságától áthatva, hogy meg kell mentenie a közös anyát: a hazát. A fascista katonának csak kötelességei vannak. Joga csak egy van: hogy

teljesítse a kötelességét és örüljön ennek.”

Aki a szabályok ellen vét, tisztességtelen és hitvány ember, vagy áruló. Ezeket az embereket katonai előjáróik érdemük szerint fogják megbüntetni. A szabályzat elsorolja ezután a katonai és a politikai rendfokozatokat, majd kimondja, hogy a fascista hadsereg egyenruhája a fekete ing. Aki ezt meg nem védelmezi, akár az élete árán is, nem méltó rá, hogy viselje.

ELSŐRENDÜ
Zománcozott
lemezedények,
folytonos kályhák és háztartási cikkek raktára
SESZTINA LAJOS
vaskereskedése, Piac-utca 23.

Az államjegyforgalom

Budapest, október 13. A tegnapi minisztertanács, mint értesülünk, fel-emelte a kibocsátható államjegyek kontingensét. Az Állami Jegyintézetnél ma délelőtt konferenciát is tartottak ebben az ügyben és elhatározták, hogy a minisztertanács állásfoglalása után a magángazdasági hitel további megszorításától feltekinenek, sőt hír szerint utasították a váltóbiráló bizottságot arra, hogy azokat a kereskedelmi váltókat, különösen a malomváltóknak azt a kategóriáját, amelyeket az utóbbi időben rendszerint visszautasítottak, újból fogadják el. Ezzel a kérdéssel függ nyilván össze az, hogy a pénzpiacon határozott könnyebbség állott be.

HIREK

1922 október 14. (Szombat)

Prot.: Helén, Kath.: Kaliszt.
A Meteorológiai Intézet időjárás-jelentése: Nyugatfelől fogyó felhőzettel az eső szünetese és hűvös idő várható.
Közművelődési könyvtár nyitva délelőtt 8 órától este 8-ig.
Egyetemi Könyvtár nyitva d. e. 9-1-ig d. u. 2-6-ig.
Csokonai-színház este fél 8 órai kezdettel „Artatlan Don Juan” bohózat Bérlet-szünet.
Az Egyetemi Kör tisztújító közgyűlése délután 5 órakor az Egyetemi Körben.
Az Ébredő Magyarok Egyesületének közgyűlése d. u. 5 órakor Egyház-tér 13.
Gyógyszertárak közül éjjeli inspekción tartanak: Kigyó (Piac-utca 39), Arany-Egyszaru (Kossuth-utca 8), Isteni Gondviselés (Homokkert-utca 109), Csillag (Árpád-tér 1) Sas (Hatvan u. 70.)

— A lakásügyi miniszteri biztos helyettese. A népjóléti miniszter Miskolczy Lajos főispán előterjesztésére Uhlarik Béla udvari tanácsost, nyugalmazott máv. üzletvezetőt a lakásügyi miniszteri biztos helyettesévé kinevezte.

— Hat és egynegyed mázsa buza egy hold föld bérletéért. Tegnap délelőtt folyt le a városúháza közgyűlési termében a város téglagyári parcelláinak árverése, hihetetlen nagy érdeklődés mellett. 58 árverelő tette le a bánatpénzt. Árverés alá került 23 kis (2-3 holdas) parcella, amelyeket 6 évre adott bérbé a város. A kikialtási ár egy mázsa buzaéért október hónapban jegyzett tőzsdei árfolyama volt, de a későbbi parcelláknál könnyebbség kedvéért rögtön 3 mázsan kezdtek. A legmagasabb bért Csatári Gábor ígérte meg egy közepes minőségű földért és pedig 625 kilogramm buzát, illetőleg annak értékét. A legtöbb föld négyöt mázsa buzáért került bérbé. Ma délelőtt újabb árverés lesz a városúháza, amikor is a Jász-féle 10 hold földet fogják bérbeadni.

— Drágult a patika. A betegség már jóideje fényűzés, mert a patika, amely még békében is közmondásos volt a drágaságáról, vezetőhelyen áll a folytonos drágításban. Most, ki tudná számon tartani hányadszor, ismét tovább drágultak a gyógyszerek. Szerény vizsgálás, hogy nem valamennyi gyógyszer, hanem csak a szeszszel készült orvosságok és a kötőszereknek az ára drágult újból. Így például száz gramm teljes borszesz ezután 192 koronába kerül és egy ötmilliméteres pólya ára 168 korona. Az új gyógyszerárak október 15-től lépnek életbe.

— A Debreceni Egyetemi Kör ma október 14-én, délután 5 órakor tartja alakuló közgyűlését a Kollégium dísztermében, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Bulgária lisztet szállít Jugoszláviának.** Belgrádból jelentik: Az ezidei rossz jugoszláv gabonatermés pótlására a kormány nagymennyiségű gabonát rendelt Bulgáriában. Bulgária azonban csak öröve szállíthatja a gabonát. Belgrád város községtanácsa bizottságot rendelt ki, amely Szófiába utazott, hogy az első 150 vagon buzalisztet átvegye és Belgrádba való továbbításáról intézkedjék.

— **Gazdászok!** Cserhádi növénytermelés rövidesen megjelenik. Előjegyezhetni Antalfy könyvkereskedésében.

— **Az Ébredő Magyarok Egyesülete** e hó 14-én, szombaton délután 6 órakor, Egyház-tér 13. szám alatt fontos ügyekben közgyűlést tart. — **Elnökség.**

— **Örmény menekültek Romániában.** Bukarestből jelentik: A román kormány állást foglalt a keleti kérdésrel kapcsolatban a beözönlő menekültek letelepedése kérdésében. Hivatalosan kijelentette, hogy bár a legnagyobb megértéssel viselkedik az örmény menekültek helyzetével szemben, politikai momentumok mégsem engedik meg Romániának, hogy örmény, vagy más nemzetiségű menekülteket letelepedni engedjen. Ezzel kapcsolatban elrendelte hogy a beözönlő idegeneket a határra toloncolják.

— **Vasuti szabadjegy a nyugalmazott cseh miniszterek családjának.** Bécsből jelentik: A prágai vasutügyi minisztérium elrendelte, hogy az összes nyu almazott minisztereknek, feleségüknek és gyermekeiknek a csehszlovák államvasutak minden vonalára érvényes elsőosztályu vasuti szabadjegyet állítsanak ki

— **Földrengés Anconában.** Rómából jelentik: Ancona városának újszólván egész lakossága a várost környező részeken és a város tágasabb térségein tartózkodik a földrengéstől való félelem miatt. Eddig számos földlökést éreztek, amelyek ugyan nem okoztak komolyabb kárt, a lakosságuk azonban élénken emlékeztetében van az 1917. évi földrengés, amely kisebb megszakításokkal egész hónapon át tartott.

— **Akik szeretik Debrecent...** Szücs Jánosné és Sziresák Mária rovottmultu nők ki vannak tiltva Debrecentől. A napokban újra visszatértek; valószínűleg a vásárbán akartak eredményesen működni. Azonban felismerték őket s előállították mindkettőjüket a rendőrségen. A kihágási rendőrbíró 30 napi elzárásra ítélte tiltott visszatérésért a Debrecenthez ragaszkodó, de épenséggel nem kívánatos hölgyeket, a büntetés kitöltése után pedig visszatoloncolják őket illetőségi helyükre.

— **Meghalt az életunt cselédeleány.** Jelentette a „Hajduföld“, hogy Balázs Zsófia cselédeleány öngyilkossági szándékból marólugot ivott, mivel béréből nem tudott megélni. Súlyos sérüléseivel beszállították az egyetemi külső klinikai telepre, ahol tegnap délután kinos szuevedés után meghalt.

— Legérdekesebb a „Babel urnője“ ma az Apollóban.

Színház

HETI MŰSOR:

Szombat: Az ártatlan Don Juan. Bérlet-zúnet.
Vasárnap délután: Elnémult harangok.
Vasárnap este: A Szerencsetánc.

Színház és mozgószínházak közleményei! Nézze meg Szigetét legújabb parádés szerepében! Az Ártatlan Don Juan még

csak ma este megy! E pompás bohózat teljesen fehér darab, úgy, hogy fiatal lányok is megnézhetik! Ma bérletzúnet! Ha katagnai akar, váltszon azonnal jegyet a mai bérletzúnetes előadására!

Kovács Terus betegségéből felépülve, holnap este ismét fellép a „Szerencsetánc“ ban!

Elnémult harangok vasárnap délután! Szenzációként hatott az Égő autó és Cirkuszcsillag bemutatja. Briliáns játék izgalmas hajsza. Kamarazene Urániában

Jön! Lángpöröly (Égő alagut).

Páratlanul érdekesítő az Apollóban a „Babel urnője“ kalandos regény, 9 telvonasban, a diadalmas német filmvészet legszebb produktuma.

SPORT

A DKASE felhívja az alábbi I. b. játékosait, hogy ma d. u. fél 3 órára az ifjuságot pedig, hogy vasárnap d. e. 8 órára a DVSC pályán (Dioszegi ut) pontosan jelenjenek meg. I. b.: Szabó, Neuman, Gross, Fischer Gömöri, Tolnai, Gutuszkig, Walberstein, Herschkovits, Kohn, Maty, Szvolovits, Tóth, Németh, Szántó, Ifj. játékosok: Balla, Goldstein, Báthory, Parzók, Csengeri, Barna, Gelb II., Vass II., Steinberger, Grünman, Mandel, Horváth, Fokn, Ungár, Kohn Simi. Intéző.

Hadházy Dezső, mint footballista. Hadházy Dezső, a MOVE kiváló, többszörös bajnokatlétája, a jövő héten footballistának áll, a jövő vasárnap már nyilvános mérkőzésen is fog szerepelni. Mint footballista a DEAC ban fog játszani, egyelőre az I. B. csapatban. A DEAC több kiváló atlétája: Mihalovics, Urbanovics s több ifjusági atléta is footballozni fog, így az egyetemi csapat kiváló tartalékjátékosanyaggal fog védekezni.

BEAC-VII. ker. SC 6:0 (2:0). Szakadó esőben játszotta le tegnap a két csapat elmaradt mérkőzését a Lóverseny-téren Iváncsics bírskodása mellett. A BEAC meglepő könnyen bánt el a kitűnő védelemmel rendelkező VII. ker. SC-vel, ami csatársorának kiválóságát bizonyítja.

KÖZGAZDASÁG

Amerikaiak vásárolták meg a bakui nafta-forrásokat. Bécsből jelentik: Washingtoni jelentés szerint Szovjetország egy amerikai részvénytársaságnak adta bérbe a bakui nafta forrásokat. Az amerikai társaság 25 éves szerződést és egy ugyanilyen időre szóló abszolút monopóliumot kapott a szovjet kormánytól, mely szerint a vállalat szuverén úgy az üzleti életben, mint a munkák megállapításában és a munkások jogviszonyában. Oroszország a szerződés értelmében nem avatkozhatik bele a vállalat dolgaiba. Az kénye kedve szerint folytathatja a kitermelést, határozhat a termelés hovaforításában. Oroszországot csupán a termelés értékének 20%-a illeti. Ez a szovjet szerződés nagy meglepetést keltett.

Biborheremag kivitel. Az idén meglehetősen rossz termés volt biborheremagban. Ebből következett, hogy a földmivelésügyi minisztérium teljesen elzárkózott a biborheremag kivitel elől. Azóta a biborheremag vetési munkálatai befejezést nyertek. Ezenkívül kiderült, hogy még mindig vannak az országban biborheremag készletek, amit a rossz termés ellenére sem használtak fel. A földmivelésügyi minisztérium elhatározta egy biborheremagkiviteli kontingens megállapítását. Az export engedélyezése valószínűleg október hónap végére várható.

A TÖZSDE

Magyar korona: 21 1/2

Értékpapírok

Magyar hitel 8500, Osztrák hitel 1575, Angol-Magyar 2375, Leszámitoló bank 2100, Magyar-Olasz 490, Jelz. hitelbank 615, Hazai bank 1575, Salgó 67500, Rimamurányi 13300, Köznöi 8350, Városi vasut 1950, Déli vasut 8500, Államvasut 380 0, Forgalmi bank 825, Földhitelbank 6650, Merkur 760, Belvárosi T. 1450, Lipótvárosi T. 480, Egy. Bud. Föv. 3700 Pesti hazai első 45000, Fonciére 10500, Pannónia — Bor-sod-miskolci 7400, Concordia 8600, Budapesti gőz. 26800, Gizella 10000, Hungária 279.00 Viktória 51000, Beocsint 51000, Szászvári 34000, Általános község 17500, Kerámiai 8000, Ujlaki 11100, Urikaiyi 65000, Nagybatonyi 4950, Athenaeum 15700, Pallas 7175, Révai 2450, Globus 2950, Gazd. gépgyár 11600, Fegyver 43000, Gaus-Danub. 690000, Ganz villamos 82000, Láng 13000, Lipták 5150, Wörner 4750, Lignum Trust 7800, Légszesz 25500, Boni 14800, Chinoin 5800, Danica 11600, Izzo 47500, Textil 3500, Spódium 6300, Goldberger 8050, Hung. mütr. 43500, Karton 12000, Klórid 10200, Kőb. P. sör 74000, Cukoripar 157000, Erdő 1875, Lámpa 1883, Auer 18200, Östermelő 3045, Neuschlicht 2175, Orsz. fa 2950, Olajipar 10300, Phöbus 6450, Kender 4150, Gyapjumosó 10000, Szlavonia —

Zürichi jegyzés:

	Nyitás	Zárás
Berlin	20	2050
Amsterdam	207.75	208.80
Newyork	534.50	537.25
London	2374.—	2383.—
Páris	40.45	40.72
Milánó	22.85	22.90
Prága	17.90	18.30
BUDAPEST	2175	2150
Zágráb	205.50	207.50
Varsó	0.550	0.550
Bécs	0.067	0.072
Osztr. bg.	0.077	0.080

Devizaközpont jegyzése

VALUTÁK

Napoleon 9400, Angol font 11150—450, Léva 1475—575, Dollár 2500—575, Francia frank 190—5, Márka 115 130, Lira 105, Oszti korona 340—50, Lei 1475—575, Sokol 88—87, Svci frank 470—85, Korona dinár 3600—760, angol márka 27—29, Hollandi forint 972—97, Belga frank 178—183.

DEVIZÁK

Amsterdam 972—97, Bukarest 1475-575, Kopenhága 517—522, Krisztiania 430—40, London 11150 450, Berlin 115—130, Olaszország 105—10, Páris 190—5, Prága 83-87, Stockholm 663—78, Svájc 470—80, Bécs 340—50, Zágráb 900—940, Newyork 2500—2575, Varsó 27—29.

Terménytözsde.

A mérsékelt vételkedv következtében az irányzat gyeenge volt, csöves tengeri és zab nehezen helyezhető el. Egyebekben a piac változatlan.

Hivatalos árak: Buza 76 kilós tiszavidéki 11300, 350, egyéb 11340—350, 78 kilós tiszavidéki 11450—550, egyéb 11450—500, rozs 7400 500, tak. árpa 6900—100, sör-árpa 7200 7400, zab 6500—600, tengeri —, repce 17000 17500, korpa 5150, 5200.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szóig 30 kor., minden további szó 3 kor. Vasár és ünnepnapokon 10 szóig 40 kor., minden további szó 4 kor. Vaatagabb betűből szedett szavak kétszeresen számítatnak

Poloska irtást
vállal felelősséggel
RÁTHONYI GÁBOR féregirtó
Széchenyi-u. 40. sz.
Szabadalmazott poloska-irtószert kapható.

Butorozott szobát keresek. Cim a kiadóba

Bankszolga
és egy kifizető fiu felvétetik. Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17. sz.

Majoros
cseléd kerestetik.
Vár-utca 8.

Bélyegzőgyár és vésőimfész
PAULÓ I.
Sathyanyi-u. 22.
Telefon: 13—65.

Rikkancsokat
magas fix fizetéssel és jutalékkal teljes az Ujságterjesztő Vállalat. Piac-u. 59.

Vasabro:cs
van eladó kisebb nagyobb mennyiségben lapunk kiadóhivat. Jábau Piac-u. 59. szám.

Használt
jó boroshordók 10 hektórj eladó. Vár-u. 8.

Téli fejes kaposzta
I-a 75 mázsa kisebb telekben is olcsón eladó. Telefon 757.

Egy
6 holdas jó buza-termő fekete homok föld 6 ére hasznos bérbe kiadó. Ezen kívül 10 hold föld rozsnak felébe kiadó. Jelentkezhetnek Gazdák Bankjában Kossuth utcán.

Run József
kés és műszerműves Debrecen. Széchenyi-u. 1.

Kézbesítő

asszonyok

felvétetnek lapunk kiadóhivatálába.

Hivjon meg

ha van aranya vagy ezüstje eladó a legtöbbet én fizetek érte

Kramer Simonffy utca 17.

Nehéz az élet,

jó ruhába járni gondot ad, VÉGHEZ olcsón beszerezni tessék menni, hol **kevésbé használt** finom férfi ruhák állandóan kaphatók.

Vár-utca 2. sz. (Zenedével szemben)

Irodista nő

ipari vállalathoz felvétetik. Kik már ily minőségben alkalmazásban voltak, előnyben részesülnek. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít „Irodista nő“ jellege címen.

Ugy minőség, mint árak

tekintetében legmegbízhatóbb bevásárlási forrás

Kardos László

vászon, fehérnemű és kelegye üzlete
DEBRECZEN, Kossuth-utca 9.
90 éve a közönség szolgálatában!

ÓLMOT

vesz bármely nagy mennyiségben lapunk kiadóhivatala.